

Kontakt- og Udviklings Ø-rådet Christiansø

Referat fra møde i stormøde

Dato: 15. marts 2022 Sted: Månen

- Velkomst/ Vibeke Møller Velkomst Trine Kristiansen deltager ikke, da hendes fly blev omdirigeret.
- Fællessang: "Det er i dag et vejr" musik og tekst - P. Schlerbeck, L. Holstein
- Oplæg fra CRT om brugerundersøgelse og efterfølgende oplæg om inddragelse i det videre arbejde med udarbejdelse af ny strategi / Lene Havtorn (LHA) / Søren Thiim Andersen (STA) Christiansø Administration har fået hjælp fra Center for Regional Turisme (CRT). STA beretter om, at undersøgelsen skal bruges til at udvikle øens turisme. Den skal derudover bidrage til en kommende turismestrategi, der skal erstatte nuværende strategi i 2023. Øboerne vil blive inviteret med til at deltage i strategiarbejdet og at arbejdet med den nye strategi forventes igangsat efter sæsonen.

Undersøgelsen har været undervejs i 2 år. Ambitionen med undersøgelsen var at tiltrække flere turister til øen – 10.000 flere pr. år og de skulle fortrinsvis komme i skuldarsæsonen. Undersøgelsen har indeholdt kvalitative undersøgelser (interviews) og kvantitative undersøgelser (spørgeskemaer). Undersøgelse løb fra juni til november måned 2021. På baggrund af undersøgelsen, er der genereret 100 ideforslag til Christiansø.

Der spørges til om skolerejser arrangeres: Det bekræftes.

Der spørges til om folk har kommenteret på prisen for overfarten: Der er ikke adspurgt direkte til prisen ved Christiansøfarten. I dele af undersøgelsens tidsrum, var der gratis færgesejladser.

Der kommenteres på, at dele af kulturen er gået tabt på Christiansø over tid.

Undersøgelsen bliver distribueres efter mødet og vil desuden være at finde på CRT hjemmeside.

Der kommenteres på, at der er et modsætningsforhold mellem at bibeholde kulturen og samtidigt at tiltrække flere turister.

Der kommenteres på, at turismen har været endnu mere udpræget, men dengang krævede det ikke de samme tiltag som nu.

LHA påpeger, at turisterne gerne vil opleve det autentiske ø-liv.

- Præsentation og grundig orientering om den nye energiforsyning (metangas)/ Jens Peter Sandemann (JPS)/ Søren Thiim Andersen

JPS har forberedt oplæg om kommende kraft-/varmeanlæg på Christiansø.

Der spørges ind til, hvordan at biometan kan være grøn: Den CO₂ der bindes i biometan deltager i et kredsløb i modsætning til afbrænding af fossile brændstoffer.

Der kommenteres på bekymringer omkring opbevaring af gas tæt på bebyggelse.

Der spørges ind til placering af kommende kraft-/varmeværk. Det forventes at placeringen bliver på Christiansø, men detaljerne kendes ikke endnu.

Der spørges til om der er sikkerhed for om metanen vil komme fra Bornholm: Det er antagelsen.

Der spørges til om det er nemmere at sejle med gas end med dieselolie: Leverancer med oliebad er ikke muligt fremadrettet og dieselolie er stadig fossilt brændstof. Derfor er metangasløsningen det mest realistiske bud på en grøn energikilde, der vil kunne realiseres.

Der spørges til afregning hos de enkelte husstande: Det understreges at forbrugerne ikke vil opleve en anden afregningsmodel, end den de kender allerede.

Der spørges til drift- og vedligehold: Der vil skulle tilføres ressourcer til at varetage drift og vedligehold af det kommende kraft-/varmeværk.

Der spørges til om der kan bygges i flere plan – evt. sprænges klipper væk: Forslaget tages med videre.

Der spørges til mulighederne for geotermi er blevet undersøgt som energikilde: Det har ikke været undersøgt særskilt, men JPS undersøger prisniveauet for en boring.

Der spørges til antallet af sejladsere: Der har tidligere været meldt 220 sejladsere om året, men det kræver yderligere afklaring.

Der spørges til søkabel-løsning: JPS kan fortælle at anlægskostningerne er voldsomme.

Der spørges til, hvem der træffer de endelige beslutninger: Det sker i styregruppen for projektet, men alle er velkomne til at bidrage med input til hhv. STA og CBC.

Der drøftes placering for det nye kraft/varmeværk der forventes at blive ca. 300 m² og at gode input til placering gerne modtages.

Det forslås at forlænge Ertholmsbroen og anvende placeringen nord for Osmosebygningen. Denne løsning undersøges allerede.

Der spørges til om gassen vil kunne pumpes fra evt. et skib til nogle faste gaslagre: Det er en mere energikrævende løsning, men stadig en mulighed.

Der spørges til levetid af et kommende anlæg: Det forventes at anlægget vil kunne holde minimum 30 år.

- Kort oplæg om øens beredskab/ Søren Thiim Andersen

STA fortæller omkring beredskabets betydning for, at der er tryghed for øens beboere og gæster.

Der er tidspunkter, hvor beredskabet ikke er fuldtalligt, men beredskabet vil altid sørge for at tage de nødvendige foranstaltninger for at løse situationen. Det er vigtigt, at man tager kontakt til vagttelefonen, hvis man har en akutsituation. Vagthavende vil sørge for, at de nødvendige ressourcer både på øen og eksempelvis eksterne (helikopter, ambulancer mv.) aktiveres. Hvis man

kontakter beredskabet på anden vis, så risikerer vi, at arbejdet startes uhensigtsmæssigt op, hvilket kan potentielt kan koste vigtige minutter i indsatsen. Der er en opfordring til at melde sig til beredskabet, hvis man har interesse for det.

Der arbejdes på en "åbent hus" dag ved beredskabet i løbet af sommeren.

Deltagere: 32